

Reflectie op besluitvorming en handelen

Methodiek

Omschrijving:

De kwaliteit van besluitvorming heeft een invloed op de kwaliteit van de hulpverlening en het gevoel van effectiviteit. Dit is een belangrijk element van welbevinden op de werkvloer. Deze methodiek helpt je om tot gedeelde besluitvorming te komen door een casus structureel vanuit verschillende perspectieven te belichten.

Doelstelling:

- Verdiepende besluitvorming, met integratie van verschillende perspectieven
- Ontwikkelen van gedeelde besluitvorming

Materiaal:

- Tafel
- Duploblokken of gelijksoortig materiaal
- Flappen

Duur:

- 3 uur

Aanpak

STAP 1 Theoretisch kader en werkwijze

- Leg kort het model van integrale besluitvorming uit.
- Het model van integrale besluitvorming geeft je een handvat om het besluitvormingsproces in een casus vanuit verschillende perspectieven te belichten.
- Door dit op een gestructureerde manier te doen, kunnen nieuwe inzichten in een casus ontstaan en kan hulpverlening een nieuwe richting uitgaan.
- Ga er niet snel over. Neem voldoende tijd om stil te staan, evidenties in vraag te stellen en nieuwe inzichten te ontwikkelen. Probeer ook een waarderende benadering te hanteren.
- Soms is het nodig om aan één van de dimensies meer aandacht te besteden, omdat zich daar een blinde vlek situeert, er meer informatie nodig is, ... Dat betekent dat het mogelijk is dat er meerdere sessies nodig zijn om de diverse perspectieven van een casus te belichten.
- Vaak zal je een methodiek in deze tool vinden, om een (aanzet van) antwoord te vinden op een blinde vlek. Dit zorgt meteen voor verdieping van kennis en ervaringen, van het creëren van een ruimere en diepgaande visie op een casus die ook transfereerbaar is naar andere casussen.

STAP 2 Kiezen van een casus

- Kies een concrete casus waarbij het voor de leden van jouw team als een meerwaarde voelt om de besluitvorming en het handelen vanuit verschillende perspectieven te onderzoeken. Bijvoorbeeld omdat een casus 'vastloopt', omwille van de complexiteit, omdat er zich nieuwe uitdagingen voor de cliënt stellen n.a.v. een transitie, ...

Tip:

Om een goed begrip van de casus te krijgen, zeker in complexe situaties, kan een voorbereidende oefening zoals een uitbeelding van het cliëntsysteem via een opstelling met duplopoppen relevant zijn. Dit zorgt ervoor dat de collega's die de casus niet kennen, makkelijk inzicht krijgen in de casus. Meer duiding over opstellingen met duplopoppen kan je bijvoorbeeld vinden op deze website: <http://taalzondergrenzen.nl/>

Tip:

Het kan relevant zijn om het begrip complexiteit niet enkel van toepassing te zien op de cliënt of het cliëntsysteem, maar ook het complexe geheel van hulpverlenersinterventies die op een casus betrokken zijn (of geweest zijn). Ook rond één cliënt is soms een 'leger' van hulpverleners betrokken. Dit geheel mee opnemen in de uitbeelding / opstelling kan eveneens een eyeopener zijn.

STAP 2 Reflectie vanuit verschillende perspectieven

- De teamleden hebben nu inzicht in een aantal essentiële elementen van de casus. En het cliënt- en / of hulpverlenerssysteem staat uitgebeeld op een tafel.

- Nodig je teamleden uit om vanuit de verschillende reflectiegebieden te kijken naar de casus.

Tip:

Het kan relevant zijn om het begrip complexiteit niet enkel van toepassing te zien op de cliënt of het cliëntsysteem, maar ook het complexe geheel van hulpverlenersinterventies die op een casus betrokken zijn (of geweest zijn). Ook rond één cliënt is soms een 'leger' van hulpverleners betrokken. Dit geheel mee opnemen in de uitbeelding / opstelling kan eveneens een eyeopener zijn.

- Het is zinvol om bij het innemen van perspectieven, telkens ook een andere zijde van de tafel in te nemen. Dat zorgt ervoor dat mensen makkelijker bij dit perspectief blijven. Het helpt je structuur aan te brengen in de dialoog.
- Noteer zelf of vraag één van de teamleden om de essentie van de dialoog op flappen te noteren. Neem voor ieder perspectief een andere flap. Dat zorgt ervoor dat wat gedeeld wordt, zichtbaar blijft en handvatten biedt voor verder gesprek.

STAP 3 Integratie van de verschillende perspectieven

- Breng aan het eind van de oefening de informatie samen, en kijk of er nieuwe handelingsopties zijn ontstaan in deze casus.
- Onderzoek ook of je elementen van de bespreking kan meenemen als vernieuwde handvatten voor de reguliere werking. Formuleer hierrond concrete acties en afspraken.

De cliënt

- Sluiten beslissingen in de hulpverlening aan bij de waarden en normen van de cliënt?
- Hoe vind je aansluiting bij de competenties, vaardigheden, talenten van de cliënt?
- Wat zijn de persoonlijke energiebronnen van de cliënt, en hoe kan je die aanspreken?
- Heeft de cliënt voldoende zelfvertrouwen en moed om de acties die jullie samen formuleren te volbrengen?
- Hoe participeert de cliënt bij het nemen van besluiten? Kan je stellen dat de cliënt de regie houdt?
- Hoe betrek je de omgeving van de cliënt? Welke kwaliteiten van de omgeving kan je aanspreken die de cliënt kunnen ondersteunen?

De hulpverlener

- Hoe beïnvloeden jouw persoonlijke en professionele waarden en normen jouw handelen en beslissingen in de hulpverlening?
- Kan je vakmanschap en professionele expertise inzetten in de hulpverlening?
- Welke rol speelt wetenschappelijke/theoretische kennis bij de besluiten die je neemt? Welke rol speelt jouw ervaring en intuïtie?
- Kan je je talenten aanspreken in deze casus om een goede werkaliantie te realiseren?
- Wat zijn hefboomvaardigheden die je kan inzetten?
- Heb je voldoende zelfvertrouwen en draagkracht om deze cliënt te begeleiden? Of om beslissingen uit te voeren?
- In welke mate houd je rekening met je eigen grenzen?
- Hoe zal je weten dat jouw handelen effectief is in deze casus?

Het team

- Hoe beïnvloeden de missie en de waarden van je team de besluitvorming?
- Hoe kunnen de talenten en competenties die in jouw team aanwezig zijn, ingezet worden ten voordele van het bereiken van de doelstellingen en wensen van de cliënt?
- Hoe kan je elkaars methodische kennis, ervaringskennis en vaardigheid in deze casus benutten?
- Hoe beïnvloedt de teamcultuur jouw handelen en de beslissingen die je neemt?

De organisatie

- Hoe beïnvloeden de missie en de waarden van je organisatie de beslissingen die je neemt?
- In welke mate ondersteunt de organisatiecontext jou om mogelijkheden te creëren voor het ondersteunen van het ontwikkelingspotentieel van de cliënt?
- Is er binnen de organisatie tijd en ruimte voor een innovatieve of alternatieve benadering van de casus?
- Wie bepalen wat er gebeurt? Wat vind je daarvan? Speelt macht een rol hierin?
- Voel je je geruggesteund door de organisatie bij moeilijke beslissingen in deze casus? Wat heb je nodig?

Samenleving

- Hoe houd je rekening met de maatschappelijke (decretaal) opdracht van je organisatie bij besluitvorming?
- Wat is 'juist' handelen? Welke regels en juridische procedures zijn van toepassing?
- Welke rol spelen verschillende partijen (stakeholders) bij besluitvorming? Hoe kunnen talenten van de omgeving ingezet worden?
- Hoe ga je om met verschillende invloeden, belangen, waarden en normen van de samenleving? Wat is het ethisch kader van de samenleving?